

7091

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝

Շրջակա միջավայրի նախարարի պարունականությունները կատարող Տիգրան Գաբրիելյան

«24» 06 2024 թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ N 096 - 24

Նախաձեռնող՝

«ՍԱՆԵՐՋԻ ՄԱՅՆԻՆԳ» ՍՊԸ
ք. Երևան, Կոմիտասի Պ., / Շ / 50 / բն. 9

Գործունեությունը՝

Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրում նախատեսվող արևային ֆոտոէլեկտրական կայանի (ԱՖԷԿ) կառուցում Գեղարքունիքի մարզ

Առդիր՝ 8 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 096 - 24

«Հ» հուլիսի 2024թ.

**Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրում
նախատեսվող արևային ֆոտոէլեկտրական կայանի (ԱՖԷԿ) կառուցման շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն**

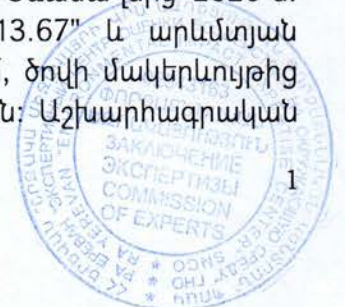
Նախաձեռնող՝	«ՍԱՆԵՐՋԻ ՄԱՅՆԻՆԳ» ՍՊԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն /ՇՄԱԳ/, նախագծային փաստաթղթեր
Տեղադրման վայրը՝	Գեղարքունիքի մարզ, Ճամբարակ համայնք, գ.Աղբերք

Ներածական մաս. «ՍԱՆԵՐՋԻ ՄԱՅՆԻՆԳ» ՍՊԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) կողմից սեփականության իրավունքով պատկանող 7,6705 հա հողատարածքում նախատեսվում է կառուցել արևային ֆոտոէլեկտրական կայան (ԱՖԷԿ): Հողամասի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը՝ էներգետիկայի: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2023թ. մարտի 7-ի 76-Ա որոշման համաձայն՝ ընկերությանը տրամադրվել է 4,945ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ էլեկտրաէներգիայի արտադրության ԼԷ№0720 լիցենզիա՝ մինչև 2045թ. գործողության ժամկետով: Գործունեության իրականացման համար հիմք է հանդիսացել Ճամբարակ համայնքի ղեկավարի կողմից 2023 թվականի հոկտեմբերի 17-ին տրված № 54-Ճ նախագծման թույլտվությունը:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (ընդունված՝ 2014 թվականի հունիսի 21-ին) 14-րդ հոդվածի, 5-րդ մասի, 3)-րդ կետի գ. ենթակետի՝ վերը նշված նախատեսվող գործունեությունը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության՝ որպես «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ (արևային կայանը բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծին միանալու է 110կՎ էլեկտրահաղորդման գծով):

Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրի ընտրությունը պայմանավորված է տարածքի արևային ճառագայթման տվյալներով, տեղանքում առկա ենթակառուցվածքներով՝ մասնավորապես հարևանությամբ առկա բարձր լարման էլեկտրական հաղորդալարերով:

Նկարագրական մաս. Նախատեսվող գործունեության տարածքը մոտակա Աղբերք բնակավայրից գտնվում է 850 մ հեռավորության վրա, իսկ Սևանա լճից՝ 2020 մ: ԱՖԷԿ-ի տեղանքը գտնվում է հյուսիսային լայնության 40°31'13.67" և արևմտյան երկայնության 45°15'59.93" աշխարհագրական կոորդինատներում, ծովի մակերևույթից 2012 մ բարձրության վրա: Ռելիեֆը հարթ է, տեղ-տեղ՝ բլրակային: Աշխարհագրական

դիրքը և ծովի մակարդակից ունեցած՝ 2012 մ բարձրությունը իրենց ազդեցությունն են թողնում նաև տեղանքի ջերմաստիճանային ռեժիմի վրա: Նախագծված արևային կայանից 200-600 մ հեռավորությունների վրա տեղակայված են այլ արևային կայաններ: Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են գրունտային ջրերը և քաղցրահամ ջրի աղբյուրները: Տարածքը չի առնչվում բնության, պատմամշակութային հուշարձանների հետ, 1 կմ հեռավորության վրա գտնվում է «Սևան» ԱՊ-ի տարածքը: Տարածքին մոտեցումը հնարավոր է ապահովել 500-650մ երկարությամբ գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհով:

Տարածքն աչքի է ընկնում տափաստանային, կարբոնատացված գորշ հողերով, որտեղ տարածված է տարախոտային բուսականությունը, երկար ժամանակ օգտագործվել է որպես արոտավայր: Արևային կայանի համար հայցվող տարածքում կարմիր գրքում գրանցված կենդանատեսակներ և բուսատեսակներ չեն դիտարկվել: Հայցվող տարածքի հողերն աղտոտված չեն այլ գործունեությունների իրականացման հետևանքով:

Նախագծով նախատեսված է ԱՖԷԿ-ի կառուցման համար իրականացնել արևային կայանի մետաղական կարկասի մոնտաժում, բետոնե հիմքերի տեղադրում, արտաքին մետաղական ցանկապատի իրականացում և մետաղական կարկասի հողանցումներ: Այդ նպատակի համար իրականացվելու է փոխակերպիչ սարքերի տեղադրման, հաստատուն և փոփոխական հոսանքի մալուխների մոնտաժման աշխատանքներ: Կայանի կառուցման համար ընտրվել են «Sungrow» ընկերության կողմից արտադրվող 16 հատ՝ SG350HX տիպի ինվերտորներ՝ 350 կՎԱ հզորության: Ինվերտորները համալրված կլինեն իրարից անկախ 16 հատ առավելագույն հոսանքի հզորության կարգավորիչ բլոկներով, որոնցից յուրաքանչյուրին միացվելու է 2 հատ հաստատուն հոսանքի շղթաներ: Ինվերտորները մոնտաժվում են մետաղական կարկասի վրա:

Արևային կայանի կառուցման համար ընտրվել են 570 Վտ հզորության արևային երկկողմանի վահանակներ: Նախատեսված է արևային 28 հատ վահանակներից բաղկացած խմբեր, որոնք ինվերտորներին միանում են հաստատուն հոսանքի մալուխներով: Յուրաքանչյուր ինվերտորին նախատեսվում է միացնել 22 հատ խումբ: Հաստատուն հոսանքի մալուխները պղնձյա են /որոնց կտրվածքի մակերեսը 1x6մմ² է/: Մալուխները սկիզբ առնելով վահանակների խմբերից, մոնտաժվում են մետաղական կարկասով մինչև ինվերտոր: Ինվերտորների ելքի փոփոխական հոսանքը նախատեսվում է հաղորդել 3*240 մմ² կտրվածքի մալուխներով, որոնք միանում են տրանսֆորմատորային ենթակայանին 0.8կՎ բաշխիչ կետում: Մալուխների ընտրությունն իրականացվել է ըստ հոսանքի թողունակության՝ հաշվի առնելով լարման անկման 7.5% և լարման կորստի +-5% թույլատրելի շեմը:

Ուժային մալուխների մոնտաժային ուղեգծերը դեպի ուժային 10/0.8կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայան իրականացվում է ստորգետնյա տարբերակով՝ մալուխագծի խորությունը նախատեսված է 0.7 մ: Մալուխի համար խրամուղում նախատեսված է ավազի 100 մմ շերտ, որի վրա փռվում է մալուխը, այնուհետև կրկին ծածկվում 150մմ ավազի շերտով:

Արևային կայանի անվտանգության համար նախագծում նախատեսվում է իրականացնել տարածքի լուսավորության և տեսանկարահանող սարքերով հսկողություն՝ 50 Վտ Լեդ լուսատուներով, որոնք մոնտաժվում են մետաղական ցանկապատի վրա տեղադրվող 4 մ բարձրության մետաղական հենարանի վրա:

Համաձայն տեխնիկական պայմանների՝ Ընկերությանը պատկանող 4.945 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային էլեկտրակայանը Հայաստանի էլեկտրական ցանցերին միացնելու համար նախատեսվում է կառուցել 1x6300կՎԱ հզորությամբ

110/10կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան: Ենթակայանի սնումն իրականացվելու է «Կապուտակ» 110կՎ օդային գծի թիվ 222 միջանկյալ հենարանից՝ ճյուղավորման սխեմայով, դեպի ԵԿ-ի 110կՎ լարման մուտքային պորտալը՝ կառուցելով AC95/16 մմ² կտրվածքի 348 մ օդային գիծ:

Տրանսֆորմատորային ենթակայանի չափերն են՝ 6058x2896x2438 մմ: Այն տեղադրվելու է հատուկ նախագծված բետոնե հարթակի վրա, բաղկացած կլինի 10կՎ լարման մասից, տրանսֆորմատորային մասից և 0.8կՎ լարման անջատիչներից: Նախագծով նախատեսված է տրանսֆորմատորային ենթակայանից յուղի արտանետման, յուղի հավաքման և կուտակման հոր: Յուղահավաքը պետք է կառուցված լինի երկաթբետոնե նյութից՝ 1° թեքության անկյան տակ: Յուղի պահեստավորման բաքը պետք է կառուցված լինի բետոնե պատերից՝ ներսում մետաղական ցանց: Յուղի կուտակիչի հորի չափսերն են՝ 2970x2500x1200 մմ՝ ելնելով տրանսֆորմատորային յուղի ծավալից:

Արևային կայանի արտադրած էլեկտրաէներգիայի հաղորդաբաշխման համար նախատեսվում է կառուցել 110/10կՎ լարման 6300կՎԱ հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայան և 110կՎ օդային գիծ: Ենթակայանում տեղադրվում են 110/10կՎ լարման 1 հատ եռաֆազ երկփաթույթ տրանսֆորմատոր: 110կՎ ԲԲԱ-ն նախատեսված է բաց տիպի՝ AC-70/11 մմ² տիպի պողպատալյումինե հաղորդալարով: 110կՎ ՕԳ-ի կտրվածքի ընտրությունն իրականացնելիս, հաշվի է առնվել տեղանքի կլիմայական պայմանները:

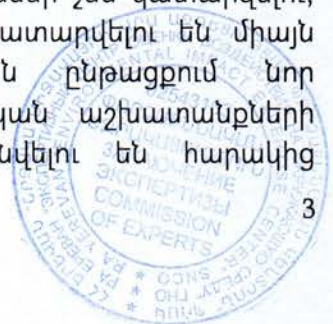
Շանթային պարպումների գերլարումներից գծերի և հենարանների պաշտպանության համար 110կՎ հենարանների վերին կետով նախատեսվում է մոնտաժել C-50 ամպրոպապաշտպան ճոպան: Նախատեսվում է 110 կՎ օդային գծի N1, 2, հենասյուներ հողակցել՝ հորիզոնական հողանցմամբ: Արևային կայանի հողանցումն իրականացվում է իրարից անկախ 8 հատ հողանցման կոնտուրներով:

Մետաղական ցանկապատն իրականացվելու է մետաղական խողովակների տեղադրումով: Ցանկապատի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 1629 մ, բարձրությունը՝ 2 մ: Բետոնե հիմքերի բաց մասերում նախատեսվում է իրականացնել հիդրոմեկուսացում 2 տակ շերտով: Մետաղական խողովակների տեղադրումից հետո նախատեսվում է մոնտաժել մետաղական 3D ցանկապատը:

Արևային կայանի անվտանգության վերահսկողության համար՝ արևային կայանի հիմնական մուտքի մոտ նախատեսվում է կառուցել պահակակետ: Շենքում նախատեսվել է նաև պահեստային տարածք, զուգարան, խոհանոց, սերվերային սենյակ և օֆիսային տարածք՝ աշխատողների համար:

Կայանի տեղակայման շինարարական աշխատանքները տևելու են 5 ամիս՝ ըստ ժամանակացույցի: Շինարարական աշխատանքների ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, հորատանցքերի, տրանսֆորմատորի և յուղընդունիչի տեղադրման, մալուխային խրամուղիների կառուցման, ցանկապատի հենասյուների, մետաղացանցերի անցկացման հողային աշխատանքներ: Հողային զանգվածն առաջանում է արևակայանի՝ տրանսֆորմատորային ենթակայանի կառուցման, ՕԳ-ի հորատանցքերի փորման արդյունքում: Հանվող հողային գրունտն ամբողջությամբ օգտագործվելու է հետլիցքի, տեղում հարթեցման, նպատակով:

Գործունեության իրականացման ընթացքում ծառահատումներ չեն կատարվելու, ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն առաջանալու, կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ: Գործունեության իրականացման ընթացքում նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում: Շինարարական աշխատանքների համար նախատեսված մեքենաները և տեխնիկան կայանվելու են հարակից

ճանապարհի եզրին, աշխատելու են հաջորդաբար՝ ըստ անհրաժեշտության: Տարածքում շինանյութերի պահեստավորում չի նախատեսվում: Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա: Շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնանյութը նախատեսված է պատրաստի վիճակում:

Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Շինարարության փուլում ջրցանի և հողային գրունտի խոնավացման համար օգտագործվող տեխնիկական ջուրը տարածք կբերվի ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով: Աշխատողների համար նախատեսվում է հողամասի արևելյան հատվածում կառուցել սեպտիկ հոր, որի մաքրումը կկատարվի մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում մակերևութային ջրային հոսքերով պայմանավորված, արևակայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում, ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները բացակայում են:

ՇՄԱԳ շրջանակներում իրականացվել են արևային կայանի կառուցման և շահագործման ընթացքում հնարավոր բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների գնահատման և վերլուծության աշխատանքներ:

Կայանի կառուցման շինարարության փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու կայանի և ՕԳ-ի կառուցման շինարարական աշխատանքների հետ՝ պայմանավորված մթնոլորտային արտանետումներով /ծխազագերի տեսքով ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի շահագործման ընթացքում/ ինչպես նաև փոշու տեսքով (հողային աշխատանքների ժամանակ): Համաձայն հաշվարկների՝ անկազմակերպ փոշու արտանետումները հավասար են 1,42 տ/շին. ժամանակահատված կամ 0,341գ/վրկ:

Շինարարության փուլում օդային ավազան արտանետումները նվազեցնելու նպատակով հաշվետվության կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Գործունեության արդյունքում առաջացող թափոնները պատկանում են վտանգավորության 3-4-րդ դասերին և ներառում են. մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդներ, յուղոտված լաթեր, շինարարական նյութերի մնացորդներ՝ 30 մ³ ծավալով և կենցաղային թափոններ:

Թափոնների ճիշտ կառավարման և վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա նվազագույնի հասցնելու նպատակով հաշվետվությունում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շինարարության փուլում լանդշաֆտի որոշակի փոփոխություններ կառաջանան՝ պայմանավորված հողային աշխատանքներով և տարածքում արևային մոդուլների տեղադրումով, որոնք լինելու են ժամանակավոր:

Շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու արևային կայանի, ենթակայանի և ՕԳ-ի անվտանգ շահագործման, ջրային ռեսուրսների օգտագործման, հողային ռեսուրսների հնարավոր էրոզիայի և աղտոտման, կենսաբազմազանության փոփոխությունների, ինչպես նաև թափոնների առաջացման հետ:

Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ, որոնք կներառեն՝ հալոգեններ, դեֆլիիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր (3-րդ դաս՝ 54100207 02 033)՝

15,6տ/տարի քանակով) յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4՝ 0,5մ3 քանակով), յուղերով աղտոտված ավազ (3-րդ դաս՝ 31402303 04 03 3)-12մ³), մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդների թափոններ (ծածկագիր՝ 31602700 04 01 3)՝ 10կգ: Շրջակա միջավայրի վրա թափոնների ազդեցությունը մեղմելու նպատակով հաշվետվության կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շինարարության ընթացքում լանջաֆտի վրա վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել նախագծով նախատեսված տարածքից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները կամ լանդշաֆտի այլ փոփոխությունները,

- պահպանել բնահողի բնական վիճակի պահպանման պահանջները, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, կանաչ տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները,

- գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, վերականգնել լանդշաֆտը,

- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից,

- կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ,

- օդային զծերի հենասյուների տեղադրման՝ 2 մ շառավղից դուրս տարածքներում և հարակից տարածքներում կատարել կանաչ ցանքս՝ խոտի տեսքով, խախտված կանաչապատ տարածքի վերականգնման նպատակով,

- արևակայանի և ենթակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատել:

Արևային կայանի պանելների մաքրումը կկատարվի բերովի տեխնիկական ջրով՝ պայմանագրային հիմունքներով, որի համար կտեղադրվի 500լ տարողության փակ բաք:

Շահագործման փուլում ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ տրանսֆորմատորային յուղի հնարավոր արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է՝

- կառուցել 2 հատ յուղընդունիչներ (հոր)՝ տրանսֆորմատորներից յուղի հեռացման նպատակով, յուղընդունիչը լինելու է մետաղական՝ խճաքարի և մետաղական էլեմենտների համակցությամբ,

- հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացնել և հանձնել համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,

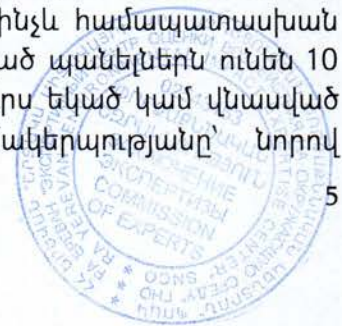
- հալոգեններ, դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքել համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնել մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառել ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն կտան արագ ներծծելու յուղային զանգվածը,

- յուղերով աղտոտված ավազը հանձնել մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնել մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված պանելներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ 6x3մ չափերով փակ պահեստային շենքում՝ մետաղական վագոն-տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված պանելներն ունեն 10 տարվա օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված պանելները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով

փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած պանելները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ Հայաստանի Հանրապետությունում դրանց վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

Արևակայանի, ենթակայանի և օդային գծի անվտանգության գոտու ապահովման համար շահագործման փուլում նախատեսվում է.

- հենարանի շուրջ՝ 2 մ շառավղով խոտի և թփուտների մաքրում,

- ՕԳ-ի անվտանգության գոտու պահպանում՝ 20 մ, ՕԳ-ին մոտենալու համար ճանապարհի ապահովում

- ՕԳ-ի ուղեգծի երկայնքով երթանցի և դրանց մերձենալու համար տնկիներից, կոճղերից, քարերից հողի շերտի մաքրում՝ 2,5 մ լայնությամբ,

- տարերային աղետների (քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում էլեկտրասնուցման, էլեկտրահաղորդակցության սարքերի անջատում և վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարհանումը:

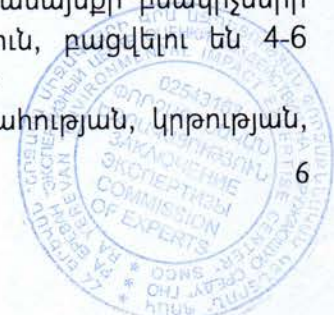
ՇՄԱԳ հաշվետվության Բնապահպանական կառավարման պլանում ամփոփվել է գործունեության իրականացման հետևանքով ակնկալվող բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունները, նախատեսվող ազդեցությունների մեղմման միջոցառումները, իրականացնող մարմինների և գումարային գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվել է բնապահպանական միջոցառումների, մոնիթորինգի ծրագրի, արտակարգ իրավիճակների դեպքում միջոցառումների պատշաճ իրականացման միջոցները՝ աղյուսակային տեսքով:

ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու և վերահսկելու նպատակով նախատեսվել է իրականացնել մոնիթորինգ և վերջինիս իրականացման համար նախատեսվել են ծախսեր: Արևային կայանի կառուցման համար նախատեսվող շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսված ծախսերը ներառված են կայանի շինարարության և շահագործման ծախսերում: Նախատեսվում է բնապահպանական միջոցառումների կիրառման և մոնիթորինգի իրականացման համար տրամադրել տարեկան 200 000 դրամ:

Եզրափակիչ մաս: Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվության փորձաքննությունն իրականացվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներով: Գնահատման և փորձաքննության փուլերում Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրում անցկացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում գործունեության իրականացումը մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության: 4-րդ հանրային քննարկման ընթացքում առաջարկվեց Ընկերությանը՝ ցուցաբերելու ֆինանսական աջակցություն համայնքին և մասնակցել համայնքում նախատեսվող ծրագրերի իրականացմանը, մասնավորապես ճանապարհների վերանորոգման, լուսավորության բարեկարգման աշխատանքներին ինչպես նաև բարձրացվեց հարց՝ արևակայանի կողմից արտադրված էլեկտրաէներգիան Աղբերք բնակավայրին մատակարարման վերաբերյալ: Ընկերությունը պատրաստակամություն հայտնեց աջակցություն ցուցաբերել բարցրացված հարցերի իրականացմանը և համայնքի հետ փոխադարձ համաձայնությամբ ճշտել և պայմանագրվ ամրագրել համայնքային խնդիրների աջակցման ուղղությունները:

Շահագործման փուլում գործունեության իրականացումը համայնքի բնակիչների համար ունենալու է դրական սոցիալ-տնտեսական ազդեցություն, բացվելու են 4-6 աշխատատեղեր՝ ընդգրկելով Աղբերք բնակավայրի բնակիչներից:

Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են առողջապահության, կրթության,

գիտության, մշակույթի, սպորտի և ներքին գործերի նախարարությունները, կադաստրի կոմիտեն, Գեղարքունիքի մարզպետարանը, տեղական ինքնակառավարման մարմինները, շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներ, որոնց կողմից ներկայացված կարծիքները ևս հաշվի են առնվել փորձաքննության գործընթացում և ՇՄԱԳ հաշվետվության լրամշակումներում:

Վերլուծելով նախագծային փաստաթղթերի և ՇՄԱԳ հաշվետվության փորձաքննության և հանրային քննարկումների արդյունքները՝ պետք է փաստել, որ շրջակա միջավայրի պահպանության և սոցիալական հնարավոր ազդեցությունների կանխարգելման և մեղմացման տեսանկյունից նախատեսվել են բավարար միջոցառումներ և գործողությունների ծրագիր: ՇՄԱԳ հաշվետվությունում ներկայացված բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի գործողությունների իրականացման արդյունքում, արևակայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում աղտոտվածությունը օդային և ջրային ավազանների, հողային ռեսուրսների ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա կգտնվի թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

1. ԱՖԷԿ-ի շինարարության և շահագործման ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել և պահպանել նախագծային փաստաթղթերում ներկայացված տեխնոլոգիական լուծումների և ՇՄԱԳ հաշվետվությունում ամրագրված բնապահպանական պահանջների կատարումը, ինչպես նաև Աղբերք բնակավայրում Ընկերության կողմից նախատեսված սոցիալական ծրագրերի՝ ներառյալ հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված հարցերի իրականացումը:

2. Արևակայանի /էլեկտրական ցանցեր, ենթակայան, բաշխիչ սարքավորումներ, օդային գիծ/ կառուցման և շահագործման ընթացքում անվտանգության գոտու ապահովման համար անհրաժեշտ է առաջնորդվել 2023 թվականի ապրիլի 13-ի N363-Ն որոշման պահանջներով, էլեկտրահաղորդման գծերի պլանային վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքներն իրականացնել Տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներին համապատասխան:

3. ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի «Հիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին»:

4. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող թափոնների հեռացումն ու տեղադրումն իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ Ճամբարակի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված:

5. Շահագործման ընթացքում առաջացող վտանգավոր թափոնների (այդ թվում վտանգավոր թափոններ՝ բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր, յուղոտված լաթեր, յուղերով աղտոտված ավազ, վասված պանելներ և վահանակներ) կուտակումը, հեռացումը կամ տեղադրումն իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝

համապատասխան համապատասխան համաձայնեցումների առկայության դեպքում,
կամ լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ՍԱՆԵՐՁԻ ՄԱՅՆԻՆԳ» ՍՊԸ-ի կողմից փորձաքննության ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրում նախատեսվող արևային ֆոտոէլեկտրական կայանի (ԱՖԷԿ) կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝

Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի տեղակալ՝

Էրիքնազ Մկրտչյան